

Postępowanie rehabilitacyjne w artrogrypozie

Teoria i zestaw ćwiczeń

Spis treści

Postępowanie rehabilitacyjne w artrogyrozie	5
Postępowanie rehabilitacyjne w artrogyrozie (AMC)	5
Etiologia i postaci kliniczne artrogyrozy	5
Postępowanie lecznicze	9
Przykłady zadań domowych dla pacjenta z AMC poruszającego się z asekuracją....	14
Przykłady ćwiczeń.....	19
Piśmiennictwo	27
Fizjoterapia dzieci chorych na artrogyrozę – ćwiczenia.....	29
Ćwiczenie nr 1. Opracowanie przegrody międzymięśniowej	29
Ćwiczenie nr 2. Opracowanie powięzi powierzchownej	30
Ćwiczenie nr 3. Mobilizacja ścięgna Achillesa	31
Ćwiczenie nr 4a. Relaksacja mięśnia brzuchatego łydki	32
Ćwiczenie nr 4b. Relaksacja mięśnia brzuchatego łydki	33
Piśmiennictwo	35

Postępowanie rehabilitacyjne w artrogrypozie

POSTĘPOWANIE REHABILITACYJNE W ARTROGRYPOZIE (AMC)

Artrogrypozą, czyli **Arthrogryposis Multiplex Congenita** (AMC), jest schorzeniem wrodzonym, w którym pełnym obraz choroby występuje zaraz po urodzeniu. Wrodzone deformacje ciała nie progresują, ale uniemożliwiają lub w znacznym stopniu utrudniają czynność stawów, aktywność mięśni, co w rezultacie nasila zniekształcenia ciała i uniemożliwia opanowanie funkcji ruchowych.

Jednym z zadań w leczeniu artrogrypozy jest umiejętne przewidywanie sposobów pozytywnej kompensacji i takie prowadzenie leczenia chirurgicznego i zachowawczego, aby w możliwie dużym stopniu zapewnić choremu warunki do samodzielnego wykonywania czynności ruchowych. Przez warunki należy rozumieć zarówno te, które dotyczą anatomii i biomechaniki stawów, struktury i czynności mięśni, jak i koordynacji nerwowo-mięśniowej, kontrolującej i integrującej aktywności układu nerwowego. Istotnego znaczenia nabiera stworzenie prawidłowych warunków propriocepcji i mechaniki stawów. W terapii pacjentów z artrogrypozą ważną rolę odgrywa dobór pomocy ortopedycznych, przyborów ułatwiających pracę i czynności życia codziennego oraz, co jest szczególnym zadaniem kinezyterapii, rozwijanie odpowiednich strategii ruchowych.

ETIOLOGIA I POSTACIE KLINICZNE ARTROGRYPOZY

Częstość występowania artrogrypozy szacuje się na ok. 1:3000 urodzeń. Etiologia choroby pozostaje nadal nieokreślona. Wśród przyczyn rozwoju schorzenia wymienia się: chorobę komórek rogów przednich rdzenia kręgowego w okresie płodowym, akinezję w życiu płodowym sprzyjającą rozwojowi deformacji. Nieprawidłowy rozwój dziecka w okresie płodowym powodują również m.in. schorzenia matki, w tym: cukrzyca, zakażenie wirusowe w pierwszych tygodniach ciąży czy znaczny wzrost temperatury podczas infekcji – ponad 39°C. Akinezja płodowa może być spowodowana reakcją na szereg czynników, jak np. narkotyki czy alkohol. Wśród innych czynników wywołujących schorzenie wymienia się guzy, zaburzenia układu leukocyтарnego lub choroby o podłożu autoimmunologicznym (*miastenia gravis*).

Etiologia choroby

Odnaleziono powiązanie pomiędzy AMC a przeciwciałami matki. Rozwój przykurczów u dziecka w macicy jest możliwy, kiedy matka cierpi na miastenię, ponieważ krążące przeciwciała matki przeciwko receptorom acetylocholino mogą hamować ich funkcje. Powoduje to zmniejszenie aktywności ruchowej dziecka w okresie rozwoju płodowego i niedorozwój mięśni¹⁾.

Artrogrypoza pojawia się także jako jeden objaw spośród wielu objawów zaburzeń uwarunkowanych genetycznie, np. trisomia 18 i 21 chromosomu, zespół dysplazji jąder pnia mózgu oraz syndromów dotyczących rdzenia kręgowego, takich jak: zespół Mobiusa, Pierra Robina, brzucha śliwkowatego, Zellwegera. W przypadku syndromów i nieprawidłowości chromosomowych schorzenie jest skutkiem genetycznym, ale także neuropatycznym oraz miopatycznym. Dziedziczenie jest szczególnie związane z tzw. artrogrypozą dystalną. AMC może być dziedziczona na różne sposoby: autosomalnie dominująco, autosomalnie recesywnie, recesywnie w powiązaniu z chromosomem X oraz mitochondrialnie²⁾, ale większość przypadków nie jest genetycznie powiązana³⁾.

Objawy

Typowym obrazem klinicznym artrogrypozy są objawy wynikające ze schorzenia komórek ruchowych rdzenia kręgowego:

- kończyna górna – palce rąk częściowo zgięte, kciuk w przywiedzeniu, dłonie w stawie promieniowo-nadgarstkowym w zgięciu dłoniowym z jednoczesną ulnaryzacją, stawy łokciowe znajdują się częściej w wyproście, kończyny górne w stawach ramiennych przywiedzione i zrotowane do wewnątrz;
- kończyna dolna – deformacja stawu skokowego górnego i dolnego w postaci stopy ustawionej końsko-szpotaowo, płasko-koślawo lub piętowo, przykurcze kolana i bioder w różnych pozycjach, stawy biodrowe częściowo ruchome, czasem występuje zwichnięcie stawów biodrowych.

Nieprawidłowości mają zazwyczaj charakter symetryczny, ale w przypadku rozszczepu kręgosłupa mogą być zlokalizowane asymetrycznie. Hipotrofia obejmuje niekiedy twarz i kończyny górne. U części chorych na AMC przykurcze dotyczą także mięśni przykręgosłupowych i tułowia, co powoduje powstawanie bardzo dużych skolioz. Fałdy zgięciowe są często nieobecne, powszechne jest również zmniejszenie wysokości ciała. Z artrogrypozą powiązana jest duża liczba wrodzonych anomalii,

¹⁾ Dalton i wsp. 2006; Gordon 1998; Riemersma i wsp. 1996.

²⁾ Gordon 1998.

³⁾ Mielnik-Błaszczak i Borowska 2002.